

REVISTA DEL CENTRO DE LECTURA

CUARTA ÉPOCA

REUS, OCTUBRE DE 1970

NÚMERO 218

DIRECTOR: ANTONIO CORREIG MASSÓ

Redacción y Administración: calle Mayor, 15 - Talleres: Gráficos Rebasse - Baja del Carmen, 23 bis - Tirada ejemplares 2.250 - D. L.-T. 20-1958

SUMARI

La Història i la seva problemàtica

Enric Olivé Serret

Consideracions sobre una lectura

Joaquim Mallafrè

Taula Rodona

Lluís Vallverdú

Gràcies Lluís

Esteve Graset

Conversa amb en Francesc Morales

Xavier Vidal

Noticiari del Centre i

Noticiari Comarcal

Alerta amb l'idioma

Ramon Amigó

La dona en l'obra de Mercè Rodoreda

Rosa Cabré Monné

Peret de Reus

Pereijoan

La història sense èpica:

"La Kermesse Héroïque"

Jaume Mascaró

Teatre a la Riera del Gaià

Enric Aguadé Bruix

La Revista del Centre de Lectura no es fa
solidària de les opinions
dels seus col·laboradors

LA HISTÒRIA I LA SEVA PROBLEMÀTICA

per Enric Olivé Serret

L'encapçament d'aquestes ratlles pot haver semblat quelcom de presumptuós i de caire molt especialitzat; és això precisament el que intentarem que no sigui, sinó una aproximació (avui tot són aproximacions!) a la Història com a ciència capaç d'ésser útil a la societat. En altres articles, doncs, anirem tractant successivament de l'historiador i de les diverses escoles, per tal d'entrar després en temes més concrets dintre de l'ampli camp de la Història.

Es lògic que, abans de fer un intent historiogràfic, hom es plantegi una sèrie de qüestions sobre la vàlida, l'eficàcia i la realitat de la ciència històrica.

La primera d'aquestes qüestions és el perquè de l'aparició de la Història. La Història neix com a conseqüència de la realitat de l'home; ara bé, aquesta "realitat" pot ésser considerada des de la seva totalitat o bé com a conseqüència d'unes personalitats que, talment com hom diu, "fan història". Es a dir, la Història Social o la Història Política. Es l'historiador de la primera el que —com diu Braudel— juntament amb el sociòleg, són els únics

que tenen dret a una mirada sobre tota l'activitat humana (1). Amb tot, aquesta visió de considerar la Història com a fet social no pot implicar l'anul·lació de l'home com a ésser independent i únic. De fet però, la Història no sorgeix fins que no hi ha una consciència dels fets passats, els quals es troben travats entre ells; això, a fi de comptes, és el que ens donarà el desenvolupament d'una determinada societat en l'espai i en el temps. Insistint, doncs, aquesta societat a la qual estem alludint, no serà sinó la suma dels "altri" —en expressió de Goldmann (2)— és a dir, d'uns homes en minúscula. Respecte a aquest punt Antoni Jutglar, un altre dels estudiosos europeus més importants, ens ha dit: "La teoria històrica ha de tenir en compte la totalitat dels factors que intervenen en la història humana" (3).

Fins ací hem intentat esgratinyar el perquè de l'aparició de la Història, però ¿i el seu protagonista? Ací hom sembla que veu una dialèctica, que en primer terme Morazé va expressar així: El progrés és el resultat de la capacitat de l'home per a realitzar les seves exigències (4). L'altre terme dialèctic és el lligam que uneix aquest home a una aventura històrica amb problemes econòmics, de convivència, etc... (5).

Caldria tal vegada recordar com aquesta visió dialèctica s'oposa a la racionalista, per la qual "el passat és simplement passat i no té cap importància existencial, ni per al present ni de cara al futur" (6). Contràriament la visió dialèctica de la Història ens ajudarà a conèixer el comportament de determinats homes en determinades circumstàncies, la qual cosa ens portarà a la conscienciació d'ésser més que un "jo" individualista. Formem part d'un conjunt que transcendeix. En altres mots: el que l'historiador ha d'aconseguir no és altra cosa que la sensibilització de l'individu davant d'uns processos històrics que poden

ésser la base d'uns altres iniciats avui. Es aquesta sensibilitat la que ens mostrarà la desigualtat en el desenvolupament dels pobles a través de l'espai i del temps, i aquest mateix desequilibri en el desenvolupament, degut a causes molt concretes, és el que ens demostra que la Història existeix perquè existeixen aquests desequilibris. Es en aquest punt de la conscienciació d'un "nosaltres" en què la teoria marxista, de la desaparició d'estratificació dins la societat, conserva tota la seva validesa.

Endinsant-nos ja en aquesta visió dialèctica de la Història, ens trobem amb autors com Pierre Vilar, el qual la concep com el resultat de la interacció de les forces econòmiques, és a dir, la Història Conjuntural (7). Aquesta Història Econòmica serà la base per a una Història Total. Amb tot, aquesta Història Econòmica pot caure en el defecte d'oblidar els altres factors que intervenen en el desenvolupament històric de l'home, cosa que ens impedirà de veure aquest desenvolupament amb una més àmplia perspectiva. Aquest defecte l'ha vist clarament Pierre Vilar, el qual proposa una Història Econòmica però a partir d'una realitat de grup (8), i segueix Vilar: "Tota la reflexió de l'historiador es troba sense treva sol·licitada per la teoria confrontada amb la sociologia, pressionada a situar-se en el gran esforç d'elaboració de ciències humanes realment vàlides" (9). En aquest punt Vilar no fa altra cosa que seguir a grans trets la línia marcada per Ernest Labrousse al Congrés Històric de Roma (1955), amb una Història de Conjuntures socials que poden o no anar al mateix ritme que la Història Econòmica del mateix grup en qüestió.

Hem de tenir doncs en compte —com ens diu Morazé— que la Història Econòmica no pot quedar-se recollint quantitats sinó que ha de buscar les causes d'aquest desenvolupament i les

seves conseqüències dins la societat i els individus (10).

Uns individus que són protagonistes múltiples de la Història en el temps i en l'espai i el fi dels quals no és altre que la consecució de la seva llibertat.

(1) Braudel, Fernand. *La Historia y las Ciencias Sociales*. Alianza Editorial, n.º 139, pàg. 59.

(2) Goldmann, Lucien. *Ciències humanes i filosofia*. Llibres a l'abast, 38. Edicions 62. Barcelona. Pàg. II.

(3) Jutglar, Antoni. *En torno a la problemàtica històrica*. Cuadernos Hispano-Americanos, 1968. Pàgs. 485-513.

(4) Morazé, Charles. *Principios Generales de Historia Económica y Sociología*. Ed. Teide.

(5) Jutglar, Antoni. Op. Cit. Pàg. 488.

(6) Goldmann, Lucien. Op. Cit. Pàg. 12.

(7) Vilar, Pierre. *Crecimiento y Desarrollo. Economía e Historia. Reflexiones sobre el caso español*. Ed. Ariel, 1964. Pàg. 20 (Pròleg).

(8) Vilar, Pierre. *Catalunya dins l'Espanya Moderna. Introducció. El Medi Natural*. V-I. Edicions 62. II edició. 1965. Pàg. 35.

(9) Vilar, Pierre. *Cat. dins...* Pàg. 28.

(10) Morazé, Charles. Op. cit. Pàg. 28-29.

(11) Braudel, Fernand. Op. cit. Pàg. 53.

(12) Jutglar, Antoni. Op. cit. Pàg. 505.

CONSIDERACIONS SOBRE UNA LECTURA

per Joaquim Mallafrè

CORREIG MASSO, ANTONI: **Poemes reusencs**

Amb dibuixos de Ramon Ferran

Eds. "Rosa de Reus", Reus, 1970

I

Sabia que les edicions "Rosa de Reus" preparaven l'edició d'un llibre de poemes de l'amic Correig. L'esperàvem com a amics i com a reusencs pensant si aquest llibre s'afegiria als altres de la col·lecció amb la dignitat i l'interès que presenten sempre per la nostra cultura local. El llibre no ens ha decebut. Fullejant-lo ens hem interessat per les moltes coses nostres que ens mostra; ens ensenya i ens fa veure amb unes qualitats pictòriques remarcables molts aspectes que ens havien passat desapercebuts i que mostren una fina percepció (accentuada pel contrapunt suggerent dels excel·lents dibuixos de R. Ferran) de les nostres coses. De veritat dic que passant pel carrer de Jesús el "de tan estret, se't sobreix la vida" i el "no passen junts la dona i el cistell" dels versos del Correig, m'han vingut al pensament. Probablement és el recull més extens sobre coses locals que s'hagi escrit en poesia, i la tasca que això porta és degudament apreciada per nosaltres i el llibre no queda en un racó a l'hora de tenir present les publicacions que sobre la nostra ciutat s'han escrit. Hi trobem a manca potser un estudi preliminar per a situar el llibre més dintre de la col·lecció. Però pel que es refereix a l'autor, felicitem de tot cor el senyor Correig.

II

Tan defectuosa és la crítica d'aquell que en un llibre solament hi busca les errades, els desencerts, com aquella crítica de "copet a l'esquena", d'"amics de sempre", que tan sovint posa oli a l'esquena de la nostra cultura —potser oli per a curar les llenques de pell que de vegades s'aixequen amb crítiques més malintencionades. La primera part del meu article, Correig, ha estat sincera. Però m'ha cridat l'atenció una cosa. L'últim punt també m'ha sortit espontani: "Felicitem de tot cor el senyor Correig". Aquest "senyor" em xoca. I és que no lliga amb el començament, on parlava de "l'amic Correig". Em penso —he de seguir amb absoluta sinceritat— que traeix un cert distan-

